

Fagnotat næringsutvikling

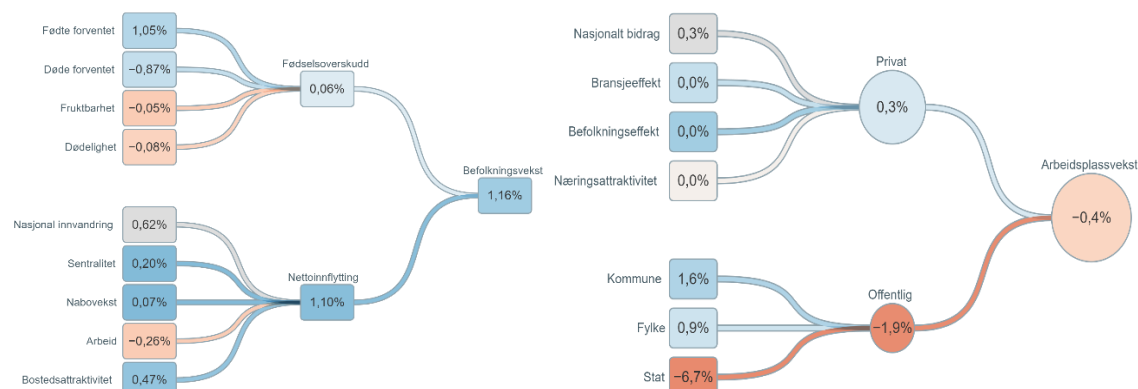
Innhold

1	INTRODUKSJON AV TEMA	2
1.1	Gjeldende regelverk og planer	3
2	KARAKTERISTIKK / STATUS / PROBLEMBESKRIVELSE.....	8
2.1	Generelle utfordringer.....	8
2.2	Konkurranse med andre kommuner	10
2.3	Tap av næringsarealer i sentrumsområder Fredrikstad	10
2.4	Utfordringer med Kommuneplanens arealdel 2020 - 2032	10
3	MÅLBESKRIVELSE	11
3.1	Sikre arealer til nye bedrifter.....	11
3.2	Legge til rette for bedrifter som ønsker å vokse	11
3.3	Legge til rette for bedrifter som ønsker å etablere seg i kommunen.....	12
3.4	Legge til rette for infrastruktur med god kapasitet som kraft, vei, havn, jernbane, tilgang til flyplass, vann og avløp og IoT (Internet of Things)	12
3.5	Utvikle et transportsystem som gjør det lett å komme til og fra arbeidsplasser i Søndre Viken	12

Dette fagnotatet er utarbeidet som en del av grunnlaget for rullering av kommuneplanens arealdel 2023-35 for Fredrikstad kommune. Notatet bygger på foreliggende kunnskap, og nivået på vurderinger er tilpasset kommuneplanens arealdel. Ansvarlig for utarbeidelse av fagnotatet er Seksjon for kultur miljø og byutvikling ved virksomhet næring.

1 INTRODUKSJON AV TEMA

Fredrikstad kommune jobber med næringsutvikling fordi en av *Fredrikstadsamfunnets hovedutfordringer* er at antall arbeidsplasser ikke vokser i takt med befolkningsveksten. Telemarksforsknings analyser viser at veksten i antall arbeidsplasser er lavere enn veksten i befolkningen i Fredrikstad for perioden 2011 – 2020.

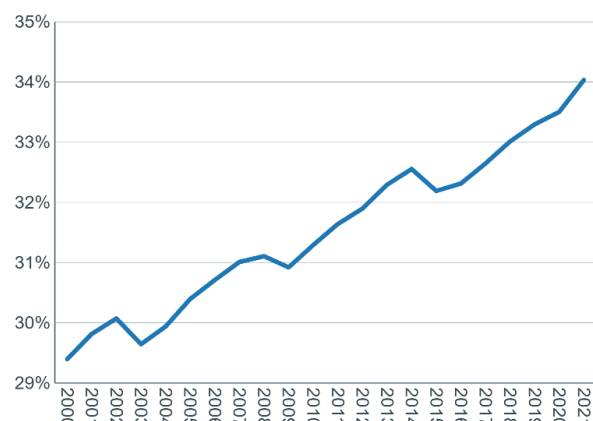

Kilde: Telemarksforskning Regionanalyser

Det er derfor et behov for å øke antall arbeidsplasser i kommunen og regionen, og å øke andelen av befolkningen som er i arbeid.

I tillegg er Fredrikstad en kommune der beboerne i stor grad pendler ut av kommunen for arbeid. I 2020 var det over 30% av befolkningen som hadde sitt arbeidsted utenfor kommunen, med de utfordringer det har for trafikk og lignende. Å skape arbeidsplasser i kommunen er derfor et viktig fokus for kommunal planlegging i Fredrikstad.

Pendlingsdandel Fredrikstad

Kilde: Telemarksforskning

Et av de viktigste virkemiddel i denne sammenheng er å ha nok næringsarealer. Både for at eksisterende bedrifter kan vokse, men også at nye bedrifter finner tilfredstillende arealer som de kan etablere seg på. For bedriftene er det også viktig at planarbeidet bidrar til forutsigbarhet både på kort og lang sikt.

Kommunene i Nedre Glomma-regionen og Søndre Viken samarbeider om å skape flere arbeidsplasser i regionen og i Viken fylke. Vi ønsker at regionen skal framstå som en attraktiv næringsdestinasjon, samtidig som utfordringene knyttet til sysselsetting tas på alvor. Samarbeid rundt næringsarealer er nedfelt i samarbeidsavtalen mellom kommunene i Søndre Viken interkommunal politiske råd der kommunene er enige om å: *«Arbeide interessepolitisk, herunder fremme regionens interesser overfor fylkeskommunen og andre myndigheter, og avgi høringsuttalelser der det er felles regionale interesser, innen eksempelvis samferdsel, arealbruk, næringsutvikling, utdanning, bærekraft, levekår og statlige arbeidsplasser.»*

1.1 Gjeldende regelverk og planer

Følgende planer og avtaler vil ha innvirkning på arealplanlegging i Fredrikstad for næringsformål.

Relevante plandokumenter	Link
Næringsplan for Fredrikstad kommune 2021-2025	https://www.fredrikstad.kommune.no/globalassets/dokumenter/kmb/naring/naringsplanfor_fredrikstad_2021_25.pdf
Kommuneplan for Fredrikstad, samfunnsdelen	https://www.fredrikstad.kommune.no/globalassets/dokumenter/planer/overordnede/kommuneplan_samfunnsdel---vedtatt-av-bystyret-.pdf
Kommuneplan for Fredrikstad, arealdelen	https://www.fredrikstad.kommune.no/tjenester/politikk-og-demokrati/planer/alleplaner/arealde/
Kommunedelplan for klima 2019-2030	https://www.fredrikstad.kommune.no/globalassets/dokumenter/kmb/barekraftig-samfunn/klima/klimaplan-2019-2030.pdf
Fylkesplan for Østfold (Østfold mot 2050)	fylkesplan_2020_nyeurl.pdf (viken.no)
Søndre Viken Interkommunale Politiske Råd	

Næringsplan for Fredrikstad Kommune

«SIKRE AREALER TIL NYE BEDRIFTER - Gjennom arbeidet med ny arealplan har Fredrikstad kommune fått inn flere nye næringsarealer. Dette først og fremst på Tofteberg og Moum. Arealplanen legger opp til en økt fortetting av eksisterende næringsarealer. Nasjonale og regionale føringer krever at man ikke bruker mer areal framover. Kommunen vil derfor stimulere til at grunneiere samarbeider om økt utnyttelse av næringsarealene. Det kan være aktuelt å programmere næringsarealer slik at rett bedrift blir liggende på rett sted. På den

måten kan man legge til rette for at det blir satt av plass til nye bedrifter som passer inn i et allerede etablert miljø. Synergier kan høstes. Kommunen må ha en bevisst og proaktiv holdning til å verne matjord. Matjorda er landbrukets grunnlag, kvaliteten på matjorda må hele tiden forvaltes og den må holdes i hevd»

«Næringsarealer

Det er viktig å intensivere bruken av eksisterende næringsareal samt utnytte nye arealer optimalt. En av hovedutfordringene for Fredrikstad kommune er at det ikke finnes nok ledige næringsarealer. Lokale bedrifter som vokser og trenger mer plass har søkt seg ut av kommunen. Statistikken viser at bedrifter som har flyttet ut av Fredrikstad har hatt vekst umiddelbart etter at de flyttet ut. Det tolkes som at flyttingen var nødvendig for videre vekst.»

«I Fredrikstad er mange grunneiere passive aktører. De sitter på uregulerte områder. Er du en bedrift som skal flytte og søker nye arealer, står valget mellom å bygge umiddelbart på en ferdig utviklet tomt, eller å kjøpe en uregulert tomt for å starte en ofte usikker reguleringsprosess. Valget faller ofte på å kjøpe en ferdig opparbeidet tomt. Fredrikstad er dårlig posisjonert i denne konkurransen selv om det er lagt inn nye næringsarealer i kommuneplanens arealdel. Basert på dette er det viktig at kommunen er i dialog med grunneierne og får til en utvikling og programmering av næringsarealer. Gjennom en programmering av næringsarealer kan man påse at bedrifter som har nytte av hverandre er lokalisert i nærheten av hverandre. En slik industriell symbiose gir positive synergier for alle og stimulerer også til innovasjon. På Øra industriområde har man kommet langt i denne symbiosen. Kommunen ønsker derfor å stimulere grunneierne til å velge rett bedrift på rett sted.»

Kommuneplanens samfunnsdel – Fredrikstad mot 2030

«Økonomisk bærekraft handler om at næringslivet må ha gode rammevilkår for at det skal kunne utvikles nye næringer og at eksisterende næringer kan vokse.»

SLIK VIL VI HA DET:	SLIK GJØR VI DET:
Bedrifter ønsker å etablere seg i Fredrikstad og Nedre Glomma	• Sikre arealer til nye bedrifter • Være en aktiv pådriver for næringsutvikling som en del av Osloregionen. • Aktivt søke etablering av statlige arbeidsplasser.
Det er attraktivt å drive næringsvirksomhet, og eksisterende bedrifter finner rom for vekst	• Legge til rette for bedrifter som ønsker å vokse • Legge til rette for infrastruktur med god kapasitet som veg, havn, jernbanebane, tilgang til flyplass, vann og avløp og IoT³. • Videreutvikle samarbeidet med Fredrikstad Næringsforening. • Styrke samarbeidet om næringsutvikling i Nedre Glomma.
En kommune, et forsknings- og utviklingsmiljø og et næringsliv som sammen stimulerer til nyskaping, innovasjon og entreprenørskap	• Støtte opp om næringsklynger som er i positiv utvikling og miljøer som tiltrekker seg gründere. • Utnytte samskapingspotensialet i utviklingen av «smart kommune». • Fokus på det grønne skiftet og sirkulærøkonomi. • Stimulere til digitalisering av produkter og tjenester. • Styrke samarbeidet mellom besøksnæring og destinasjonsutvikling • Styrke samhandlingen mellom kommunen, lokalt næringsliv, Høgskolen i Østfold og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet på Ås.
Næringslivet og offentlig sektor har tilgang til relevant kompetanse for morgendagens utfordringer	• Styrke samarbeidet mellom det offentlige og næringslivet for å etablere flere lærlingplasser. • Motivere ungdom til å fullføre videregående skole og ta høyere utdanning. • Utvikle et transportsystem som gjør det lett å komme til og fra arbeidsplasser i Nedre Glomma. • Videreutvikle Fredrikstad som studentby. • Styrke kunnskapen om, og formidlingen av, hva som finnes av kompetansemiljøer i Nedre Glomma.

«Overordnede strategier for all arealplanlegging i Fredrikstad kommune:

...

- Sikre egnede nærings- og industriarealer til eksisterende bedrifter og nyetableringer.

...»

Kommuneplan for Fredrikstad 2020-2032 arealdelen

1.4 Næringsarealer

Det er behov for en langsiktig strategi for å ivareta vekst av eksisterende og ny næringsvirksomhet. Tidligere antakelse om at fremtidens vekst vil være innen kompetanse bedrifter med liten eller ingen produksjon har visst seg å være feil. Dette har medført at det er mangel på egnede arealer til areal krevende virksomhet, innen logistikk, lett og tung produksjon. Disse virksomhetene krever god tilgang til infrastruktur og må lokaliseres etter ABC prinsippet.

ABC-prinsippet innebærer at man lokaliserer næringsvirksomheter med tanke på tilgjengelighet og nærhet til boligområder; rett virksomhet skal legges på rett sted.

- A-områder er områder som er lett tilgjengelige enten det er med kollektiv, sykkel eller til fots – gjerne knutepunkt og sentrumsområder. Her lokaliseres bedrifter og tjenester som har mange ansatte og/eller besøkende (Bedrifter med mange ansatte/kontorer, serveringssteder etc.).

- B-områder er områder som har relativt god kollektivdekning og biltilgjengelighet, og gjerne også god tilgjengelighet for gående og syklende. Områdene er gjerne bydelssentre eller områder langs sentrale kollektivakser. Hit legges bedrifter som har høy til middels intensitet av besøkende og ansatte, for eksempel møbel- og sportsvarehus.

- C-områder ligger lengre fra by- og tettstedssentre, har lav kollektivbetjening, men god biltilgjengelighet. De ligger gjerne i nærhet til hovedveg, med gode muligheter for frakt og levering. Arealene er større, og avstand fra tettsteder gjør at det her kan etableres industrivirksomheter som er mer støy- og støvproduserende.

Vi erfarer at vi ikke har arealer eller bygningsmasse som kan håndtere etableringer og utvidelse av disse virksomhetene. Det må reguleres og gjøres grunnarbeid «plugg inn» slik at nye bedrifter kan starte bygging etter IG. Samtidig må det tilrettelegges for bygging av fleksible flerbruks enheter hvor nye bedrifter raskt kan flytte inn

Vi har store Næringsarealer med lav utnyttelses grad, det bør tilrettelegges for økt utnyttelse av eksisterende arealer og vurdere krav om minimums utnyttelse av nye arealer.

2.5 Marin/Blå næring

Den marine/blå næringen er en relativt liten næring i Fredrikstad i form av fiske, men kommunen samarbeider tett med Hvaler.

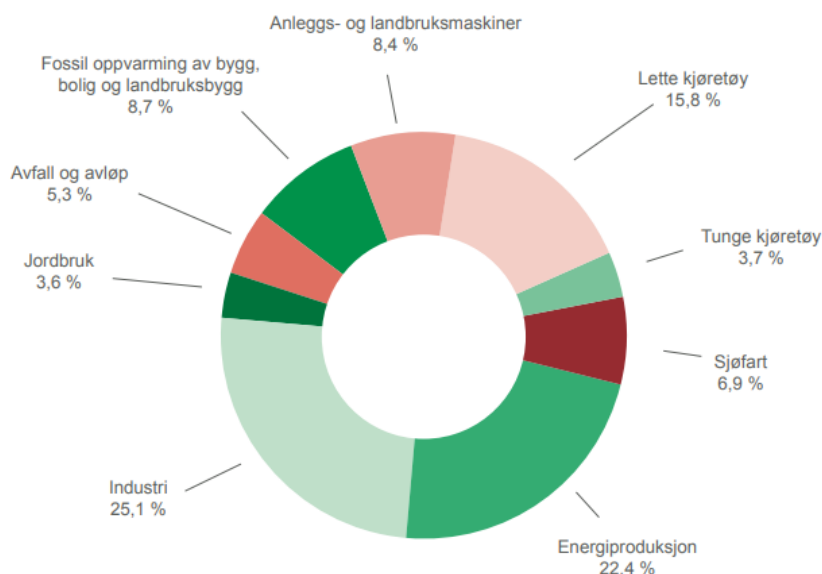
Drift og vedlikehold av fritidsflåten er imidlertid en viktig næring i kommunen, men her er det et økende press på å konvertere areal fra næring til bolig/fritid. Det vil derfor være viktig å sikre eksisterende og fremtidige områder for denne næringen.

Kommunedelplan for klima 2019-2030

KLIMAGASSUTSLIPP I FREDRIKSTAD

Utslipp knyttet til transport, energiproduksjon og industri utgjør den største andelen av de lokale klimagassutslippene i Fredrikstad. Utslippene innenfor Fredrikstad kommunes grenser i 2017 var 338 460 tonn CO₂-ekvivalenter².

Det er primært CO₂ som slippes ut fra sektorene³, men når det gjelder avfall og avløp er hovedutslippene metan. For jordbruk er det lystgassutslippene som dominerer. Utslipp og CO₂-opptak fra arealbruksendringer og skog er ikke inkludert i figuren.

Figur 1: Utslipp av klimagasser innenfor Fredrikstad kommunes grense i 2017 fordelt på sektorer. (Kilde: Miljødirektoratet)

Klimaplanen viser at industrien står for 25% av klimagassutslippene i kommunen. For å nå 1.5 graders målet innen 2030 må CO₂ utslippene fra industri ned med 40%. Den viktigste innsatsen her er elektrifisering av prosesser som i dag er basert på fossile energikilder. I planleggingen av næringsarealer må det planlegges med tanke på hvordan strømfordelingen er, eller kommer. Vi ser i dag at strømforsyningskapasiteten gir utfordringer for elektrifiseringen av industri.

Nye miljøkrav gir muligheter for ny industri. Det må være plass til disse. Vi ser allerede ved Viken Park (som har satt sirkulærøkonomisk tenkning i førersetet) at bedrifter med løsninger til miljøutfordringene søker seg dit. Å bygge nettverk mellom bedriftene (industriell symbiose) fordrer plass og mulighet for å planlegge plassering av bedrifter.

Fylkesplan for Østfold (Østfold mot 2050)

Hovedmål i fylkesplanen hva angår verdiskaping og kompetanse er: "Østfold skal være attraktivt for mennesker og kapital, og tilby et velfungerende arbeidsmarked. Vi skal ha et bærekraftig næringsliv preget av nyskaping, riktig kompetanse og samhandling."

Delmål 2 sier: "Vi må styrke og utvikle flere klynger og næringslivsnettverk i og utenfor Østfold. Næringslivet, kunnskapsmiljøene og det offentlige må gjøre dette i fellesskap." Fredrikstad har allerede et ledende miljø innen industrien hva angår prosessindustri, matvareindustri og ikke minst industri som evner til omstilling og samhandling slik vi ser det i forhold til industriell symbiose på Øra. Fremtidig plassmangel for utvikling må ikke stå i veien for at disse miljøene skal vokse og utvikle seg.

Delmål 3 sier: "Etablering av nye, private bedrifter er svært viktig for Østfold. Nye bedrifter med høy kompetanse og potensial til å skape mange arbeidsplasser, skal prioriteres." Fredrikstad står ikke alene om å forsøke å tiltrekke seg slike bedrifter. Konkurransen tilsier at muligheten av å tilby nye, helst ferdig regulerte tomter til slike bedrifter vil være et konkurranseforstrinn.

Delmål 20 sier: "Små- og mellomstore bedrifter utgjør en viktig drivkraft for utviklingen i Østfolds bygder. Disse bedriftene må sikres tilrettelagte næringsområder tilknyttet senterstrukturen i henhold til ABC-prinsippet" Vi ser som sagt en fortregning av eksisterende mindre bedrifter ut av sentrum til fordel for bolig. Disse bedriftene må gis plass til sin virksomhet i arealer som er hensiktsmessige.

Delmål 21 i dette kapittelet sier videre: "Arealstrategien i Østfold skal sikre fornuftig plassering av næringsvirksomhet tilknyttet eksisterende eller ny infrastruktur. Rekkefølgebestemmelser bør benyttes der utbygging utløser behov for ny infrastruktur."

Søndre Viken Interkommunal Politiske Råd

I samarbeidsavtalen står det at:

«Rådet vil kunne samarbeide om, og behandle saker innen, områder som arealplanlegging, transport (NTP), kollektivtrafikk, havner og fergesamband, klima og miljø, videregående opplæring, fagskole, tannhelse, kulturminner, idrett og friluftsliv og næringsutvikling, samt generelt kommune- og regionsamarbeid».

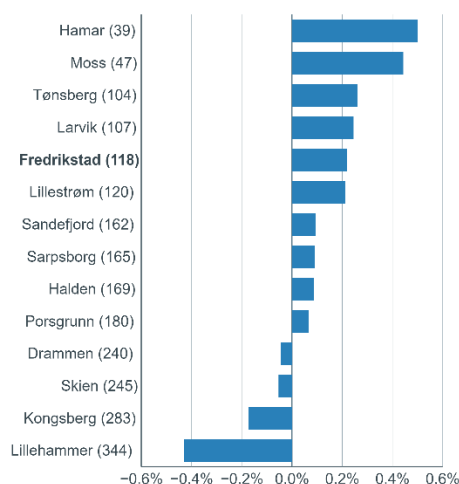
2 KARAKTERISTIKK / STATUS / PROBLEMBESKRIVELSE

2.1 Generelle utfordringer

En del av årsaken til at bedrifter flytter ut av kommunen er at Fredrikstad har manglet attraktive næringsarealer. Når en bedrift opplever suksess og behov for å vokse, har ikke kommunen kunnet tilby passende arealer.

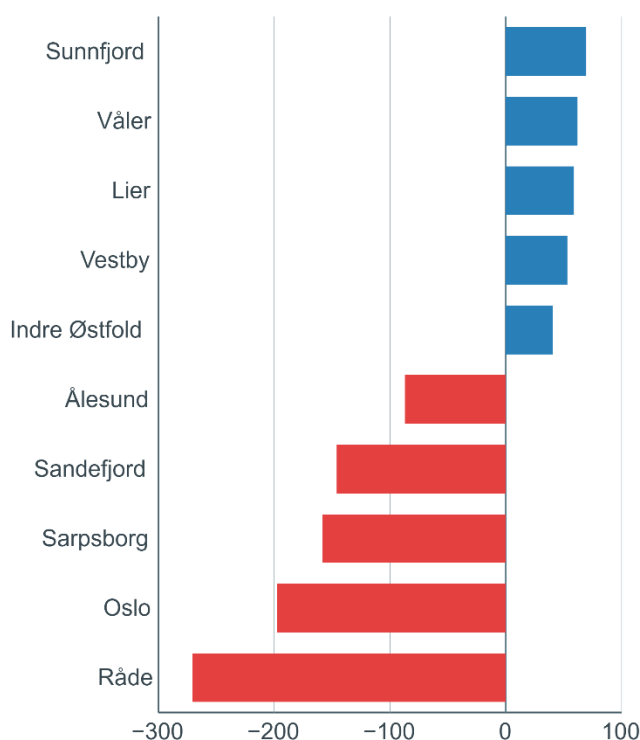
Bedriften har dermed måttet søke seg ut av kommunen. Flyttingen har stort sett skjedd innenfor bo- og arbeidsmarkedsregionen. En del bedrifter søker seg nærmere E6, delvis fordi deres virksomhet er transportrelatert. Også flere kontorbedrifter ønsker enklere parkeringsforhold og kort vei til hovedveiene. Dette har medført flytting fra Fredrikstad til Grålum i Sarpsborg.

I antall bedrifter har Fredrikstad hatt en svak positiv vekst i innflytting av slike:

Kilde. Telemarksforskning

Men i antall arbeidsplasser har det vært en netto utflytting av slike, og her har vi hatt et større netto tap til kommuner som Oslo, Sarpsborg og Råde.

Kilde: Telemarksforskning

Dette vil da typisk være kontorarbeidsplasser som ønsker seg mer sentral lokasjon i hovedmarkeder (som Oslo), eller der nærhet til E6, og ikke minst tilgang til prisgunstige tomter med god kommunikasjon, er god (Sarpsborg). Råde med sine næringsarealer har vært attraktiv for bedrifter innen transport, service og lettere industri.

Fredrikstad har lite ferdig opparbeidede næringsarealer. Mange oppfatter dagens industriområder som ferdig utbygget. Bedrifter som vokser og trenger mer plass ønsker ikke å gå igjennom langvarige reguleringsprosesser, men søker byggeklare tomter. Dette har vært mangelvare i Fredrikstad over flere år. Selv om det nå er lagt inn nye næringsarealer i kommuneplanens arealdel, vil det ta tid å få arealene opparbeidet. Regulering og opparbeiding koster penger, og tempoet er ofte bestemt av hvor mye finansiell kapital grunneier har.

Med Viken Park og Moum vil noe av problemet løses, men disse arealene – og spesielt Viken Park er mest egnet for, og påtenkt, større bedrifter og tyngre industri. Vi ser en mangel i kommunen av tomter som er mest mulig byggeklare for SMB'er, gjerne av typen service/logistikk og lettere produksjon.

Gjennom Telemarksforskning får alle kommunene beregnet sin næringsattraktivitet. Fredrikstad kommune har i lengre tid hatt negativ næringsattraktivitet (med unntak av i 2017). Dette skyldes i hovedsak at bedrifter har flyttet ut av kommunen.

2.2 Konkurransen med andre kommuner

Fredrikstad deltar i et regionalt, nasjonalt og internasjonalt marked og konkurransen for å tiltrekke seg og opprettholde bedrifter. Tilgang på kvalifisert arbeidskraft, kostnadsnivåer, tilgang på energi og råvarer, nærhet til markeder samt tilgang til attraktive næringsarealer er alle faktorer som påvirker hvor attraktivt Fredrikstad fremstår for bedrifter. Ikke alle faktorer kan påvirkes gjennom kommunal planlegging og agens, men tilgang til næringsarealer har kommunen en sentral rolle til å tilrettelegge for.

2.3 Tap av næringsarealer i sentrumsområder Fredrikstad

Fredrikstad er ett attraktivt boområde. Dette viser veksten i befolkningen. Mange vil gjerne bo sentralt, og det generelt høyere prisnivået for boligtomter sammenlignet med næringstomter setter press på å endre mindre næringsarealer som ligger sentralt til boligformål. Det samme gjelder næringarealer i tilknytning til boligområder i Fredrikstad.

Vi har sett at tidligere næringsarealer er i prosess til å bli omregulert til boligformål (f.eks. Glombo, Trosvikstranda). Det er en utfordring at boligområder vokser seg inn mot eksisterende næringsområder, noe som kan skape konflikter mellom næring og lokalsamfunn.

2.4 Utfordringer med Kommuneplanens arealdel 2020 - 2032

- For lite areal avsatt til næringsformål generelt
- «Feil» bedrifter på «feil» plass?
 - ABC prinsipp
 - Andre faktorer man må ta hensyn til (symbioseeffekt bør være mest mulig optimal, også i forhold til lokal logistikk)
- Energiforsyning – arealmessig disponeringer i forhold til energiforsyning

- Ingen arealplanlegging i sjø for «Blå næring»

3 MÅLBESKRIVELSE

Herunder politisk vedtatte mål eller foreslåtte målformuleringer i pågående planarbeid.

3.1 Sikre arealer til nye bedrifter

Gjennom arbeidet med ny arealplan har Fredrikstad kommune fått inn flere nye næringsarealer.

Dette først og fremst på Tofteberg (Viken Park) og Moum. Arealplanen legger opp til en økt fortetting av eksisterende næringsarealer.

Nasjonale og regionale føringer krever at man ikke bruker mer areal framover. Kommunen vil derfor stimulere til at grunneiere samarbeider om økt utnyttelse av næringsarealene. Det kan være aktuelt å programmere næringsarealer slik at rett bedrift blir liggende på rett sted. Dette må gjøres i tett samarbeid med eiendomsbesittere på en måte som er tilpasset de lokale forutsetningene.

På den måten kan man legge til rette for at det blir satt av plass til nye bedrifter som passer inn i et allerede etablert miljø. Synergier kan høstes. Dette er målet, men kommunens rolle er som planmyndighet. I f.eks Øra industriområde eier kommunen knapt arealer, og kan ikke som eier drive utvikling mot større fortetting. Å skape samarbeid mellom forskjellige grunneiere for å drive fortetting er utfordrende. Evt. nye bedrifter vil være lite villige til å gå inn i forhandlinger med flere grunneiere for å skaffe seg arealer som kanskje består av delarealer av forskjellige tomter for så å gå gjennom en ny reguleringsprosess før bygging. Da er ferdigregulerte, ubebygde, tomter mere attraktive.

Kommunen må ha en bevisst og proaktiv holdning til å verne matjord. Matjorda er landbrukets grunnlag, kvaliteten på matjorda må hele tiden forvaltes og den må holdes i hevd.

Det er en tendens til at eksisterende eldre næringsområder blir forvandlet fra næringsformål til andre formål, særlig bolig. Denne utfordringen er tydeligst i sentrumsnære områder av byen som er attraktive for utviklere. Som eksempler her kan vi vise til området som Stene Stål har hatt til sin virksomhet på Glombo, samt området ved Trosviksstranda. Når utviklingen går mot fortetting av sentrumsområder, og dekning av behovet for nye boliger, må man ha fokus på at tidligere næringsarealer blir erstattet med relevante nye områder utenfor sentrum. Dette gjelder spesielt mindre industri og service virksomhet. Med Viken Park og Moum har behovet for større etableringer og tyngre industri i stor grad blitt dekket, men vi ser at det fremdeles er behov for mindre arealer for lettere industri og virksomhet, gjerne noe mer bynært. Mange av de bedriftene som vokser seg ut av eksisterende lokasjoner, har ikke alternativer i kommunen og vi ser flere eksempler på bedrifter som har flyttet ut av kommunen (f.eks. til Råde, Moss).

3.2 Legge til rette for bedrifter som ønsker å vokse

Kommunen har lagt ned et arbeid i å sikre nye næringsarealer inn i kommuneplanens arealdel. Neste skritt er å utvikle kommunens plantjenester og saksbehandling, slik at

grunneierne opplever en effektiv prosess når de detaljregulerer og tilrettelegger, slik at tomtene gjøres byggeklare.

For de bedrifter som ønsker å vokse, er det viktig at kommunens planvirksomhet er fleksibel og bidrar til at eksisterende næringsarealer utnyttes i størst mulig grad, slik det vises til i føringer om større fortetting.

I de tilfeller der fortetting på eksisterende arealer ikke er mulig, bør det være tilgang til arealer som gjør det mulig for bedriften å beholde virksomheten i kommunen. Enhver bedrift er del av et nettverk av ansatte, kunder og leverandører. Flytting av bedrifter ut av kommunen vil forstyrre dette nettverket.

3.3 Legge til rette for bedrifter som ønsker å etablere seg i kommunen

Fredrikstad jobber i et lokalt, nasjonalt og internasjonalt marked for å tiltrekke seg nye bedrifter. Tilgang til gode næringsarealer er en av de viktigste faktorene som avgjør beslutning av hvor bedriften etablerer seg. De færreste bedrifter har tid og kompetanse til å starte et løp over flere år for å finne, anskaffe og så regulere areal for en etablering. Tilgang til arealer som er ferdig regulert, og som i størst mulig grad er byggeklare vil gi Fredrikstad et fortrinn i konkurransen om slike bedrifter.

3.4 Legge til rette for infrastruktur med god kapasitet som kraft, vei, havn, jernbane, tilgang til flyplass, vann og avløp og IoT (Internet of Things)

Arbeidet med Bypakke Nedre Glomma er strategisk viktig for å skape bedre rammebetingelser for næringslivet. Det skal bygges veier og ny bro over Glomma. Ny InterCity skal etableres gjennom Fredrikstad, med ny stasjon på Grønli. Dette arbeides det kontinuerlig med. Man opplever at prosessene er vanskelige og tar lang tid. Strategien må være å fortsette å trykke på for å oppnå den infrastrukturen som er planlagt. God infrastruktur er en premissgiver for god og bærekraftig utvikling av besøksnæringen.

Borg Havn IKS er den nest største havnen på Østlandet, og vil trolig bli enda mer sentral for denne landsdelen i tiden som kommer. Med det for øyet kan man forvente sterk økning i trafikken over havnen på Øra. Det politiske trykket for å få til den planlagte utbedringen av innseilingen til Øra må opprettholdes. Behovet for større kapasitet på veien mellom Øra og E6 må synliggjøres i arbeidet med ny riksvei 22. Dette er arbeid som er knyttet til ny nasjonal transportplan (NTP).

Krafttilførsel til ny industri, samt industri som skal elektrifiseres, er en voksende utfordring i Fredrikstad og ellers. Arealdisponeringer må ta høyde for de utfordringer som energitilgang og distribusjon har.

3.5 Utvikle et transportsystem som gjør det lett å komme til og fra arbeidsplasser i Søndre Viken

I samarbeid med Viken fylkeskommune og nabokommunene vil Fredrikstad kommune utvikle bedre veier og lettere framkommelighet for kollektivtransport. Ikke minst utvikle flere

sykkelveier, fordi det er en transportform som også styrker folkehelsen. Arbeidet med mobilitet styrkes ved å ansette dedikerte ressurser, og i samarbeid med bedriftene søke å utvikle gode transporttilbud for ansatte i bedriftene.

Gratis byferge har vist seg å bli en suksess, med cirka 1,4 millioner passasjerer i 2019. Nye anløpssteder testes ut for å koble omland til sentrum. Fergene elektrifiseres for å bli mer miljøvennlige. Det er et ønske at vannveien skal ha en sentral rolle i framtidens transportsystem i Fredrikstad.